

A photograph of a woman with dark hair tied back, wearing a green hoodie, smiling warmly at a baby. The baby is wearing a white patterned onesie and holding a pink stuffed animal with black spots. They are in a room with a wooden table and a green plant in the background.

Kohti uusia hyvinvointialueita: osallisuustyö Pohjois-Pohjanmaalla

Osallisuusasiantuntija Liisa Jurmu
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelu

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue

**Vastaa alueen
sote- ja pelastus-
palveluiden
järjestämisestä**

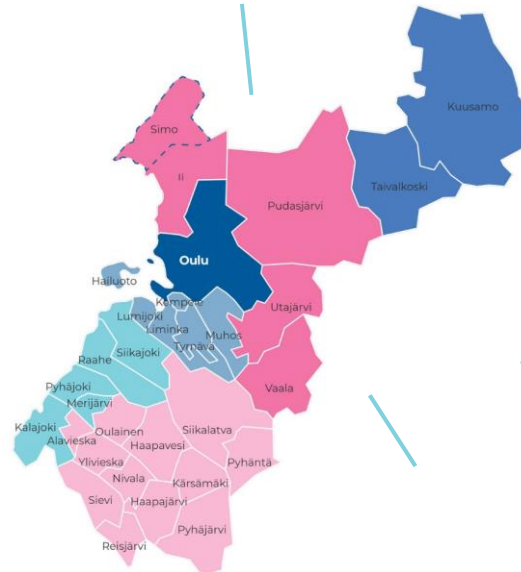
**Yhdistää alueen nykyiset
19 sote-organisaatiota ja
kaksi pelastuslaitosta
yhdeksi kokonaisuudeksi**

**Palvelee noin
413 000 asukasta**

**Työllistää
17 000–18 000
työntekijää**

**Ylimmässä
johdossa vaaleilla
valittava
aluevaltuusto**

**Asukasosallisuus
aluevaalien ja
osallisuus-
toiminnan kautta**

**Oma budjetti yli
1,5 miljardia
vuonna 2023,
rahoitus pääosin
valtiolta**

**Aloittaa
toimintansa
1.1.2023**

Osallisuus Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella

- *Osallisuus on kuulluksi, arvostetuksi ja ymmärretyksi tulemista. Osallisuus on mahdollisuutta päättää ja vaikuttaa omissa sekä yhteisissä asioissa*.*
- *Asukkailla, asiakkaila, henkilöstöllä ja kumppanien osallisuudella on tärkeä rooli Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen valmistelussa ja jatkossa hyvinvointialueen toiminnassa.*

* THL/ Sokra-hanke, soveltaen

- Osallisuuden merkitys eri näkökulmien kautta
– kaikki sisältyvät hyvinvointialueen valmisteluun ja toimintaan

DEMOKRATIA

- Suorat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet
- Edustuksellinen järjestelmä

PALVELUT

- Asiakaslähtöiset palvelut
  - Palvelujen yhteiskehittäminen

YKSILO JA YHTEISÖ

- Yksilön hyvinvointi
- Yhteisön sosiaalinen pääoma

Osallisuus kunnissa ja hyvinvointialueilla

- Hyvinvointialueen asukkaiden osallistumisoikeudet **vastaavat kuntalain osallistumisoikeuksia**
- Asukkaiden vaikuttaminen kanavoituu kunta- ja hyvinvointialuetasolle
- **Hyvinvointialuestrategiassa on otettava huomioon asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet**
- Kuntien roolina edelleen tarjota asukkaille kanavia vaikuttaa niiden vastuulla oleviin tehtäviin ja palvelujen järjestämiseen liittyviin kysymyksiin sekä yleisesti paikallisiin asioihin

- Hyvinvointialueen asukkaan näkökulmasta **kuntien ja hyvinvointialueiden palveluiden ja osallistumisjärjestelmien tulee muodostaa yksi, saumaton kokonaisuus**

→ *Asukkaan tulee tietää, missä asioissa tulisi pyrkiä vaikuttamaan kunnan ja missä hyvinvointialueen kautta. Edellyttää asukkailta aktiivisuutta ottaa selvää asioista*

→ *Korostuu hyvinvointialueen, palvelutuottajien sekä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sote-valmiudet ja osaaminen osallistumisen ja vaikuttamisen sekä niitä tukevien menetelmien hyödyntämiseen*

HYVINVOINTIALUESTRATEGIA

OSALLISUUS-, VUOROVAIKUTUS- JA HYVINVOINTIOHJELMA

Sisältää keskeiset periaatteet, tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet:

- Asukkaiden ja asiakkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet hyvinvointialueella (hva laki 29 § ja 41 §)
  - Yhteistyö ja vuorovaikutus eri sidosryhmien (kunnat, järjestöt, yritykset) kanssa
  - Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen (Järjestämislaki 7 §)
    - Viestintä

OSALLISUUSUUNNITELMA

- Osallisuuden ja kumppanuuden menettelytavat ja pelisäännöt
- Osallisuuden menetelmät, asukas/asiakasryhmät

Liite: Järjestöyhteistyön suunnitelma

HYVINVOINTIKERTOMUS- JA SUUNNITELMA

- Hyvinvoinnin edistämisen nyky- ja tavoitetila, tavoitteet, toimenpiteet ja arviointi
- Sisältää erillislakien hytevelvoitteet (mm. ehkäisevä päihdetyö, mielenterveyttä suojaavien tekijöiden vahvistaminen

Myös aluevaltuuston lakisääteinen käsittely

VIESTINTÄSUUNNITELMA

- Viestinnän tavoitteet, periaatteet ja toimenpiteet
- Viestinnän kohderyhmät, kanavat ja järjestelmät
  - Brändi ja markkinointi
- Päätöksenteon viestintä ja avoin valmistelu
- Viestinnän palveluiden kehittäminen
  - Kriisiviestintä

Aluevaltuuston päätöksenteko, toukokuu 2022

Aluevaltuuston päätöksenteko, kevät –alkusyksy 2022

Yhdyspintalautakunnan päätöksenteko, syksy 2022

Hyvinvointialuestrategia sekä osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelma toteutetaan yhteistyöllä, kumppanit

Asukkaat ja asiakkaat

Asukkaiden ja asiakkaiden ääni ja asiantuntijuus kehittämiseen

- *Avoimet asukastilaisuudet
- *Kuntien vaikuttamistoimielinten tilaisuudet
- *Asukas- ja asiakaskyselyt
- *Sähköinen vuorovaikutusalusta

Henkilöstö, henkilöstöjärjestöt

Asiantuntijanaikemus ja käytännön kokemus palveluiden ja rakenteiden kehittämiseen

- *Yhteistoimintaelin
- *Henkilöstöfoorumi
- *POPup-aamukahvit henkilöstölle
- *Alueelliset henkilöstötilaisuudet (+tallenteet)

Luottamushenkilöt

Alueen ja ihmisten tuntemus ja näkemys kokonaisuuden rakentamiseen

- *POPsojen poliittiset seurantarajat
- *Alueelliset neuvottelukunnat

Kunta- ja sote-johto, muut asiantuntijat

Asiantuntijanaikemus ja käytännön kokemus palveluiden ja rakenteiden uudistamiseen

- *Väliaikainen valmistelutoimielin (VATE)
- *Kuntien ja kuntayhtymien johtoryhmien tilaisuudet
- *Sote-ryhmä
- *Muiden asiantuntijoiden tilaisuudet, esim. kuntien hyte-yhdyshenkilöt, osallisuusverkosto jne.

Sote-yrittäjät

Yrittäjien näkökulmat ja asiantuntijuus kehittämiseen

- *Sote-yrittäjien sparrausverkosto (Pohjois- Pohjanmaan yrittäjät, Keski- Pohjanmaan yrittäjät ja Kauppakamarin jäsenet)

Järjestöt

Järjestöjen näkökulmat ja asiantuntijuus, asukkaiden ääni mukaan kehittämiseen

- *Sote-järjestöjen alueverkosto
- *Palveluntuottajajärjestöjen verkosto
- *Paikallisyhdistysten työpaja
- *Hyvinvointialueen järjestöyhteistyö: järjestökysely, verkkotyöpaja ja avoimet työpajat

Sisällölliset valmisteluryhmät

Asiantuntijanaikemus ja käytännön kokemus palveluiden ja rakenteiden uudistamiseen

- *Valmistelijoiden työkokoukset
- *Sisällöllisille valmisteluryhmille järjestetyt tilaisuudet ja muu yhteinen työskentely

Luonnos,
maaliskuu 2021

Osallisuustyön toimintatavat Pohjois-Pohjanmaalla

Luonnos 3/2022

Ihmislähtöisyys

- Lähtökohtana eri-ikäisten ja erilaisissa elämäntilanteissa olevien ihmisten mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa palveluihin ja hyvinvointialueen muuhun toimintaan
- Luodaan yhdessä asiakkaiden ja eri toimijoiden kanssa ihmislähtöisiä ja yhteensovitettuja palvelukokonaisuuksia

Yhdenvertaisuus

- Lähtökohtana ihmisten yhdenvertaisuus ja tasa-arvo sekä alueiden tasavertaisuus
- Tunnistetaan ja hyödynnetään erilaisia näkökulmia ja asiantuntijuuksia hyvinvointialueen toiminnan toteuttamisessa ja kehittämisessä

Vuorovaikutteisuus

- Lähtökohtana eri toimijoiden keskinäinen kunnioitus ja toimiva keskusteluyhteys
- Tavoitteena avoimen vuoropuhelun sekä luottamuksellisen ilmapiirin rakentaminen kaikkien yhteistyötahojen kesken

Luottamus

- Lähtökohtana avoimuus ja läpinäkyvyys toiminnassa ja kehittämisessä
- Vahvistetaan eri toimijoiden välistä luottamusta eri vaiheissa toteutuvan yhteisen työskentelyn avulla

Vaikuttavuus

- Lähtökohtana vaikuttava osallistuminen
- Asukkaat ja kumppanit kuulevat miten osallistuminen on vaikuttanut ja miten sekä millä aikataululla asiat etenevät
- Tavoitteena kaikkien mukana olevien kokemus kuulluksi tulemisesta

Asukas- ja asiakasosallisuuden kehittämistyö Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella, nostoja

- Osallisuus hyvinvointialuestrategiassa ja sen valmistelussa
  - Osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelma
- Asukasosallisuus hyte-työssä
- Asiakas- ja asukasosallisuuden mallit Tulevaisuuden sote-keskushankkeen kehittämisohjelmissa
- Maakunnallinen osallisuusverkosto
- Sähköisten alustojen kehittämistyö
- Järjestöyhteistyö – asiakkaiden näkökulmat esille
- Asiakaspalautteeseen liittyvä kehittämistyö
- Yhteinen kokemustoiminnan malli
- Kyselyt, työpajat, keskustelut ja viestintä

Yhteiskehittämisalusta mahdollistaa helpon osallistumisen hyvinvointialueen palvelujen kehittämiseen

Kaikki pääsevät mukaan kehittämistyöhön sähköisellä yhteiskehittämisalustalla

– osallisuus palvelujen kehittämiseen vahvistuu

- Asiakkaat, ammattilaiset sekä muut sidosryhmät ideoivat ja kehittävät yhteisesti hyvinvointialueen toimintaa ja palveluja
- Kaikki sidosryhmät kutsutaan mukaan kehittämissyhteistyöhön
- Vahvemman yhteistyön ja vuorovaikutuksen kautta palveluja kehitetään yhdenmukaisemmin hyvinvointialueella paikasta riippumatta
- Hyviä käytäntöjä sekä kehitettyjä ratkaisuja jaetaan ketterästi alueen yhteiseen käyttöön
- Jaetaan tietotaitoa ja opitaan yhdessä sekä rakennetaan kehittämistyötä tukevaa toimintakulttuuria

Osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelman työstäminen

*Hyödynnetään alueen asiantuntijoita
työpajojen valmistelussa ja toteutuksessa*

- Esivalmisteluvaiheen osallisuustyö
- Syksyn laaja yhteistyökierros
- Aineistojen koonti
- Ohjelman työstäminen teemoittain

Lisäksi erillinen viittomakielinen työpaja

Lapset ja lapsiperheet

Erityisryhmät ja "heikosti kuuluvat"

Kumppanuus, palvelujen tuottajat

Ensin nuorten omat työpajat, aluekierros

Nuoret

Henkilöstö

Kumppanuus, kunnat

Työkäiset

Digihyvinvointi- ja osallisuus

Alueelliset hyte-työpajat

Ikäihmiset

Viestintä ja brändi

Ohjelman arviointi

Nuorten osallisuuden edistäminen

Yhteistyö kuntien nuorisovaltuustojen kanssa (kevät 2021 →)

- Sote-palvelustrategian työstäminen, sote-sanastoa nuorille

Maakunnallinen nuorisovaltuusto (kevät 2021 →)

Nuorten työpajat yläkouluilla ja 2.asteen oppilaitoksissa (maalis-huhtikuu 2022)

- Nuorten osallisuus ja hyvinvointi, nuoret tavoittava viestintä
- Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelut

Nuorten osallisuutta käsittelevä työpaja ammattilaisille (huhtikuu 2022)

- Mukana myös nuorten edustajia
- Osallisuus-, vuorovaikutus- ja hyvinvointiohjelman valmistelu

Kiitos!

Ota yhteyttä:

Liisa Jurmu

liisa.jurmu@popsote.fi

040 527 2578